Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneocr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România si străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 61. Braşovŭ, Vinerĭ, 17 (29) Martie 1895.

Cine va da satisfacţiă?

Braşovŭ, 16 Martie v. 1895.

Publicămŭ mai josŭ o scire revoltătóre, ce-o primimŭ despre maltratarea unei ţĕrance române prin bătăi de către gendarmiĭ din Sălişte.

Nu ni-se spune prin ce biéta femeiă a deşteptatŭ urgia păzitorilorŭ siguranţei publice din acea comună, dér ni-s'asigură, că n'a avutŭ nicĭ o vină, şi acésta o credemŭ. Ce ar fi şi pututŭ pĕcătuì acea ţĕrancă din Orlatŭ ca sĕ fiă têrîtă în casarmă de gendarmĭ şi bătută acolo cu atâta sĕlbătăciă?

Celŭ ce ne raportéză acestŭ faptŭ barbarŭ, ne spune, că ţĕranca a alergatŭ la unŭ medicŭ, care a constatatŭ vătămările, ce le-a suferitŭ prin bătaiă şi apoi întrébă: cine va da însĕ satisfacţiă sĕrmanei femei?

Etă întrebarea gravă a celei mai triste actualităţĭ!

In sfatulŭ Ţĕrii ungurescĭ s'a ţinutŭ alaltă-erĭ judecată mare asupra nelegiuirilorŭ şi volniciilorŭ sĕvîrşite adĭ sĕptĕmână la alegerea din Neutra. Turburare şi indignare nespusă între „patrioţĭ" pentru purtarea necalificabilă a despoticului şi cinicului preşedinte electoralŭ Tarnoczy, care a făcutŭ o alegere între baionete după chipulŭ şi asemĕnarea stăpânului sĕu Banffy.

Dér ce suntŭ scandalurile, terorisările şi violentările comise la alegerea din Neutra, pe lângă faptele de teróre, ce se sĕvêrşescŭ necurmatŭ, mai alesŭ de unŭ timpŭ încóce, de către gendarmii guvernului ungurescŭ, în contra libertăţii şi siguranţei personale a Românilorŭ?

Domnulŭ Pazmandy cu cei-l'alţĭ patru colegĭ ai sĕi sĕ plângŭ, că la Neutra li s'a atacatŭ imunitatea lorŭ de deputaţĭ şi cerŭ satisfacţiă dela dietă. Cine va da însĕ satisfacţiă acelorŭ nenumĕrate victime ale forţei brutale şi ale cruḑimei gendarmilorŭ stăpânirei, carĭ au fostŭ şi suntŭ loviţĭ în imunitatea lorŭ corporală, chiar cu ameninţarea vieţii?

Dreptulŭ electoralŭ şi dreptulŭ de imunitate alŭ unui deputatŭ suntŭ fără îndoiélă nisce drepturĭ de mare preţŭ şi importanţă într'unŭ statŭ constituţionalŭ, dér mai presusŭ de aceste este şi trebue sĕ fiă respectatŭ dreptulŭ la integritatea corporală a cetăţénului.

Ce furtună de proteste şi acusaţiunĭ nu s'ar fi ridicatŭ în dietă décă se întêmpla cu-o femeiă maghiară brutalitatea, ce s'a sĕvêrşitŭ contra unei ţĕrance române în Sălişte?

Şi casulŭ dela Sălişte este încă neînsemnatŭ faţă cu atrocităţile, ce se comitŭ de gendarmĭ mai alesŭ în ţinuturile ardelenescĭ.

Este metodă în desfăşurarea acestorŭ atrocităţĭ. Gendarmii lui Banffy-Perczel se vede, că au primitŭ achiulŭ de a băga spaimă în ţĕrănimea română prin bătăi.

Cu deosebire în Ardélŭ bătăile suntŭ la ordinea ḑilei. Scimŭ, că nu de multŭ unŭ ţĕranŭ românŭ din Cârţişóra, maltratatŭ de gendarmii ungurescĭ de repeţite-orĭ în modulŭ celŭ mai sĕlbaticŭ cu bătăi crâncene, a mersŭ până la Viena, ca „sĕ se plângă la împĕratulŭ".

Bietulŭ ţĕranŭ n'a pututŭ da faţă cu domnitorulŭ sĕu şi fiind-că a stăruitŭ prea tare pe lângă slugile lui, ca sĕ-i dea întrare la elŭ, a mai trebuitŭ sĕ şédă închisŭ în arestŭ o sĕptĕmână de ḑile.

Cine va da satisfacţiă acestui ţĕranŭ, care de sigurŭ îşĭ plătesce darea şi-'şĭ împlinesce datorinţele către statŭ totŭ aşa de punctualŭ, décă nu şi mai punctualŭ decâtŭ grofii aceia dela Neutra, pentru a cărorŭ dreptŭ electoralŭ încălcatŭ se întrepunŭ adĭ cu atâta hotărîre Ungurii în dietă?

Cine s'aştepte însĕ satisfacţiă pentru Românulŭ maltratatŭ dela aceia, carĭ în locŭ sĕ controleze abusurile ticălóse de putere, comise chiar prin organele esecutive ale siguranţei publice, sumuţă mereu guvernulŭ în contra naţionalităţilorŭ?

N'ar trebui sĕ uite însĕ dieta cu întréga ocârmuire, că metoda cazăcéscă de terorisare brutală este o armă cu douĕ tăişurĭ; ea lăţesce în mulţime, ce-i dreptŭ, frică şi spaimă, déră deşteptă şi nutresce şi simţulŭ de rĕsbunare pentru lovirile şi maltratările suferite.

Terorisarea ţĕranilorŭ noştri. Ni-se scrie din *Sălişte*: Terórea în contra ţĕrănimei nóstre şĭ-a ajunsŭ culmea. Gendarmii prindŭ şi batŭ pe ómenĭ în ḑiua mare. Pe o biată femeiă, Susana *Tibanŭ* din Orlatŭ, fără de nicĭ o vină, **au bătut'o grozavŭ în casarma din Sălişte.** Mai alesŭ gendarmii de pe aicĭ facŭ minunĭ. Biata femeiă a constatatŭ printr'unŭ *visum repertum* bătaia suferită. Cine îi va da însĕ satisfacţiă?

Alegerea dela Neutra în dietă.

In şedinţa dela 25 Martie n. dieta s'a ocupatŭ cu alegerea dela Neutra.

Deschiḑêndu-se şedinţa, preşedintele *Szilágyi* a arătatŭ scrisórea prin care secretarulŭ *Latkoczy* renunţă la mandatŭ. „Eljén"-urĭ sgomotóse însoţiră acéstă anunţare a preşedintelui, după ce notarulŭ învită pe *Pázmandy* sĕ-şĭ ţină vorbirea.

Pázmándy începêndŭ se vorbéscă, se ivì pe galeriă preşedintele alegerii din Neutra, Gusztav Tarnoczy. Apariţia lui acolo a datŭ prilegiu oposiţiei la atacurĭ vehemente contra lui, strigândŭ: *Afară cu elŭ! Omŭ de nimicŭ!* Trebue aruncatŭ afară! *Obraznicululŭ*! Preşedintele sĕ soótă afară pe *mişelulŭ!*

Pázmándy: In viaţa mea politică am fostŭ martorŭ la fórte multe alegerĭ, dér o alegere ca cea din Neutra nu mĭ-am închipuitŭ, că ar fi posibilă. Ajungêndŭ la Neutra am cerutŭ sĕ ni-se dea biletŭ de legitimaţiă, ca sĕ putemŭ umbla liberĭ şi sĕ putemŭ trece peste cordonulŭ militarŭ. Preşedintele mi-a datŭ 30 astfelŭ de *passe-portaut*, pe carĭ le-am împărţitŭ între corifeii alegerei şi deputaţilorŭ, carĭ erau cu mine. In cealaltă ḑi însĕ a trebuitŭ sĕ esperiămŭ, că cu biletulŭ datŭ în ḑiua precedentă nu putemŭ străbate nicăirĭ. Preşedintele electoralŭ mĭ-a datŭ unŭ rendez-vous pe diminéţa la 7 óre la podulŭ Neutrei, însĕ în locŭ de persóna lui, am aflatŭ acolo 4 ómenĭ tinerĭ, carĭ ţineau podulŭ asediatŭ milităresce şi nu lăsau pe nimenĭ sĕ trécă podulŭ, chiar nicĭ pe alegĕtorii oposiţionalĭ.

Pazmándy arată apoi cu date concrete abusurile comise în ḑiua alegerii, despre carĭ amŭ mai vorbitŭ deja, şi când Tarnoczy asculta liniştitŭ, unŭ deputatŭ oposiţionalŭ strigă: *Trebue deşertată galeria!* **„Bitang"-ulŭ acela infectéză aerulŭ.** Pázmandy arată mai departe de ce apucătură s'a folositŭ Tarnoczy la candidarea celorŭ *4 Zichy*, precum şi scrisórea apocrifă, ce a împărţit'o printre alegĕtorĭ, făcêndu-i sĕ crédă, că Zichy a renunţatŭ la candidatură. Atuncĭ se auḑiră érăşĭ vocĭ din partea oposiţiei: *Miserabilitate! Ruşine!* Pázmándy continuândŭ descrierea seriei ne mai pomenitelorŭ abusurĭ, deputatulŭ *Drakulicz* esclamă: *Ilŭ dau afară* (pe Tarnaczy) şi stringândŭ din pumnĭ s'aruncă spre uşă, ḑicêndŭ îlŭ *pălmuescŭ.* Doi dintre deputaţĭ însĕ ilŭ reţinură şi desfătuiră.

Pázmándy îşĭ sfirşi cuvêntarea ḑicêndŭ: Unŭ ast-felŭ de preşedinte electoralŭ (toţĭ priviau spre galeria) *nu e bunŭ decâtŭ séu pentru balamucŭ, séu pentru temniţă.*

A vorbitŭ apoi *Kund*, arătândŭ abusurile, ce le-a făcutŭ alŭ doilea preşedinte electoralŭ, *Sulyovszky.*

După-ce au vorbitŭ la cestiune şi deputaţii *Okolicsányi* şi *Tomcsányi*, ministrulŭ de interne a anunţatŭ, că *Latkoczy nu pri-*

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Rosa uitată.

Naraţiune istorică, de **Silvestru Frey.**

(3) (Urmare).

„Imĭ pare fórte rĕu", ḑise generalulŭ, „că după reîntórcerea mea aflu pe Ţarŭ într'o disposiţiune câtŭ se póte de neîmbucurătóre. Elŭ e distrasŭ şi neaccesibilŭ chiar şi pentru amiciĭ sĕi. Celŭ mai neînsemnatŭ lucru îlŭ irită. Eu cugetam la începutŭ, că îlŭ preocupă vre-o înaltă afacere politică, până ce în sfîrşitŭ aflai, că o strajă a datŭ ansă la tóte aceste supĕrărĭ".

— „O strajă?" repeţi împĕrătésa mecanicŭ.

— „Tocmai! Afacerea nu vĕ va pune nicĭ pe Majestatea-Vóstrĕ în mai puţină uimire, decâtŭ cum ne-a pusŭ pe noi toţĭ. Se tractéză anume despre o sentinelă, care-şĭ are postulŭ aicĭ în parculŭ dela Zarskoje-Selo.

„Ţarului îi vine adecă de-odată în minte sĕ cerceteze, cum stă lucrulŭ cu acestŭ postŭ. Atuncĭ ese la ivélă surprinḑĕtorulŭ faptŭ, că nicĭ unŭ omŭ nu e în stare sĕ dea desluşirea dorită.

„Ţarulŭ e înfuriatŭ. Tóte autorităţile se punŭ în mişcare, pretutindenea se punŭ la cale cele mai minuţióse cercetărĭ; dér totuşĭ nu 'i se póte da nicĭ o lămurire. Singurulŭ lucru aflatŭ constă în aceea, că datorinţa de a pune acea sentinelă datéză încă din timpulŭ, când domnia ţarulŭ Alecsei."

— „Alecsei, Alecsei", murmurà împĕrătésa, căutândŭ sĕ-şĭ aducă aminte. „Eu sunt silită sĕ mărturisescŭ, că sciu fórte puţinŭ despre elŭ! Spuneţi-mĭ totuşĭ".

— „In adevĕrŭ, Majestatea-Vóstrĕ nu va perde multŭ prin acésta!"

— „Ah! D-Vóstrĕ mĕ faceţĭ curiósă!"

Ei ajunseseră până la terasa, ce se afla în dosulŭ castelului. Impĕrătésa îşĭ scóse mâna din braţulŭ celui ce-o însoţia şi se aşeḑă pe una dintre băncile grădinei. Tot-odată provocà cu unŭ gestŭ, ce era pe atâtŭ de graţiosŭ, pe câtŭ şi de intimŭ, pe generalŭ, sĕ şéḑă lângă dênsa.

„Acuma aşĭ asculta bucurosŭ în tótă liniştea povestirea D-Tale".

— „Potŭ vorbi fără nicĭ o reservă?"

— „Vĕ rogŭ chiar pentru acésta".

— „Dér Majestatea Vóstrĕ este adĭ domnitórea acestei ţĕrĭ, şi ceea ce voi istorisi, forméză unŭ capitlu întunecosŭ în istoria ei".

— „La totŭ casulŭ, bărbatulŭ meu n'arŭ puté fi martorŭ, când îmĭ înavuţescŭ în modulŭ acesta cunoscinţele mele. Elŭ are o antipatiă, ca eu sĕ mĕ ocupŭ cu trecutulŭ casei sale. Dér nu va fi nicĭ unŭ lucru rĕu, credŭ, décă cautŭ sĕ-mĭ procurŭ acéstă cunoscinţă pe altă cale".

Generalulŭ ḑise: „A fostŭ odată o principesă germană. Bună şi frumósă, cultă şi virtuósă fiindŭ, ea merita tótă fericirea. Ea însa-şĭ, în modestia sa, care era póte cea mai frumósă însuşire a ei, nu cunoscea de locŭ aceste bune calităţĭ ale sale. Cu atâtŭ mai tare însĕ erau ele observate şi glorificate, în modŭ cuvenitŭ, din partea altora. Toţĭ îi profeţiau unŭ mare viitorŭ. Atuncĭ însĕ se întêmplà ceva estra-ordinarŭ. Intr'o ḑi străbătù prin familiile princiare ale Europei vestea, că viitorulŭ domnitorŭ alŭ Rusiei, tinĕrulŭ mare-principe Alecsei, ar voi sĕ se căsĕtoréscă. Dér în contra obiceiului, ca acela, care se cugetă sĕ-şĭ ia o soţiă, sĕ se informeze însu-şĭ, şi sĕ păşéscă ca peţitorŭ, cerù sĕ 'i se trimită spre alegere în St.-Petersburg, principesele interesate în acéstă cestiune".

— „O pretensiune estra-ordinară", întrerupse împĕrătésa.

— „Respectiva invitare se trimise totŭodată la tóte curţile, unde era vre-o prinţesă de măritatŭ. Atuncĭ aflau firesce, straniu neobicĭnuitulŭ modŭ, în care avea sĕ se întêmple peţirea. Dér prospectulŭ, de a puté face parte din puterniculŭ tronŭ alŭ Ţarilorŭ, delătură în fine tóte hesitările. Intre prinţesele, carĭ fuseseră chiămate la alegere, se afla şi Charlotta de Braunschweig. Fină şi fórte cultă fiindŭ, ea nu voi la începutŭ absolutŭ de locŭ sĕ fiă înduplecată de a face călĕtoria la St.-Petersburgŭ. Dér cuvêntulŭ hotărîtorŭ alŭ părinţilorŭ nu suferì nicĭ o opunere. La acésta se adause, că şi din cause politice trebuiau sĕ facă pe voia puternicei împĕrăţii a Ţarilorŭ. In societatea mamei sale, decĭ, Charlotta de Braunschweig o luà la drumŭ. Sosindŭ în St.-Petersburgŭ, ea întêlnì acum şi pe celelalte aspirante la mâna moştenitorului de tronŭ. Erau o mulţime, carĭ veniseră, mai alesŭ princese germane. Tóte se nisuiau sĕ facă sĕ strălucéscă calităţile lorŭ. Era o rivalitate fără sémĕnŭ şi, durere, mai adesea chiar şi fără marginĭ. Numai Charlotta de Braunschweig nu se împărtăşì la acéstă rivalitate.

„Dér tocmai în acéstă împrejurare era unŭ farmecŭ, care îi dete ântâetatea. Căcĭ pe când celelalte prinţese trebuiră sĕ se re-

mesce mandatulŭ şi că *Tarnoczy*, la propria sa cerere, va fi trasŭ la rĕspundere.

Helfy Ignácz, luândŭ cuvêntulŭ ḑise, că cele ce s'au întêmplatŭ la Neutra suntŭ fără păreche în viaţa constituţională a Ungariei, din care pricină trebue sĕ se ia contra lui Tarnoczy mĕsurĭ escepţionale. Propune decĭ sĕ se alégă o comisiune de 9 deputaţĭ, care sĕ se ocupe în detailŭ cu procederea anti-constituţională dela Neutra. Propunerea acésta au sprijinit'o Ugron şi Drakulics. Cu acestea, sistându-se discuţia, presidentulŭ camerei a declaratŭ, că deórece s'au mai anunţatŭ şi alţĭ vorbitorĭ la cestiune, amână discuţiunea pe şedinţa viitóre.

Uniunea şi prima discuţiă asupra cestiunei române.

(Din capit. VII alŭ publicaţiei d-lui *Jancso Benedek* „Szabadságharczunk és a Dakorómán törekvések")

(Urmare.)

Wesselényi aşternându-şĭ acestŭ proiectŭ, s'a nisuitŭ, ca prin o scurtă vorbire sĕ clarifice cuprinsulŭ şi tendinţa lui. Inainte de tóte elŭ a accentuatŭ, că în acestŭ proiectŭ Valahii suntŭ numiţĭ *Românĭ*, deórece atâtŭ obiceiurile, trăsurile feţii şi mai pe susŭ de tóte limba lorŭ dovedesce, că ei suntŭ strĕnepoţii vechilorŭ Romanĭ. In timpulŭ mai nou numele de Românŭ, cum apare şi din numirea Daco-Românŭ, caracteriséză o partidă politică, dér elŭ nu e aplecatŭ, ca în acestŭ înţelesŭ politicŭ, sĕ le dea acestŭ nume, ci *în virtutea originei lorŭ;* şi acésta o putemŭ face cu atâtŭ mai uşorŭ, căcĭ ei se numescŭ înşi-şĭ de comunŭ „rumunyi" (D-lŭ Jancso, care a trăitŭ şi în Bucurescĭ, putea sĕ corégă pe Wesselényi în punctulŭ acesta. — Nicĭ odată unŭ Românŭ nu ḑice despre sine, că e „Rumuny", ci esprimă corectŭ şi precisŭ, falniculŭ sĕu nume — Nota Trad.) Deşi în împrejurările actuale nicĭ se póte cugeta, ca religia gr. or. sĕ fiă vre-odată obiectŭ de persecuţiă, totuşĭ disposiţiunea proiectului, care se referă la acésta, va servi de mare liniştire pentru Românĭ. Deórece Românii, după religiă, se alipesc mai mult de limbă, ast-fel vor avé bună influenţă asupra lorŭ disposiţiunile proiectului referitóre la limbă. Este adevĕratŭ, ce-i dreptŭ, că ei pretindŭ mai multŭ, dér Maghiarulŭ nu numai că nu póte da mai multŭ, ba décă ar da, ar fi spre paguba lui directă, căcĭ nu e vorba numai de raportulŭ dintre limba română şi maghiară, ci şi despre acela dintre limba maghiară şi celelalte limbĭ. Cei mai cuminţĭ dintre ei (Românĭ) nicĭ nu-şĭ potŭ gândi, că victoria disputei dintre limbĭ, ar fi pe partea lorŭ. Scopulŭ proiectului este, a stabili pacea şi bună-înţelegerea între naţiunea maghiară şi poporulŭ românŭ, de care amêndoi au lipsă aşa de mare, chiar şi numai, pentru-că amêndoi suntŭ strîmtoraţĭ fără rudenii între Slavĭ şi Germanĭ.

Propunerea lui Wesselényi, în formă de proiectŭ de lege, n'a pututŭ nicĭ-odată sĕ ajungă înaintea dietei din causa agendelorŭ mai urgente ale timpurilorŭ de încercărĭ marĭ. Dér n'au trecutŭ nicĭ douĕ ḑile, şi cestiunea română a devenitŭ obiectŭ de discuţiă şi în camera de josŭ.

In 26 Augustŭ Ioanŭ *Dragoşŭ* a interpelatŭ pe guvernŭ, că ce felŭ de putere are fostulŭ comisarŭ guvernialŭ din Ardealŭ? (Br. Vay) Este elŭ peste, sub, orĭ alăturĭ de înaltulŭ guvernŭ? In ḑiare se scriu lucrurĭ scandalóse. Ast-felŭ preotulŭ românŭ din Mediaşŭ şi-a provocatŭ vecinulŭ, sĕ-şĭ pusce cânele. Acela însĕ l'a puşcatŭ pe elŭ. Dréptă este scirea acésta, care ţine în mare agitaţiă întregŭ ţinutulŭ? Unŭ proprietarŭ din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca, a trasŭ beţe Românilorŭ, carĭ au refusatŭ dijma iobăgéscă. Românii suntŭ persecutaţĭ, mai alesŭ aceia, carĭ cutéză aşĭ ridica cuvêntulŭ în favórea intereselorŭ naţionale române.

După rĕspunsulŭ ministrului de interne *Szemere*, a luatŭ cuvêntulŭ Eutimiu *Murgu*, rugândŭ pe guvernŭ, ca sĕ libereze totalŭ şi câtŭ mai curêndŭ biserica română de sub tirănia Metropolitului sêrbescŭ....

Sigismundŭ *Papp* face aristocraţia din Ardealŭ rĕsponsabilă pentru tóte. Elŭ ḑise: modulŭ de tractare alŭ aristocraţiei din Ardélŭ, a născutŭ în poporulŭ românŭ mare neîncredere şi rĕcéla faţă de totŭ ce e maghiarŭ. Că câtŭ de mare este în poporulŭ românŭ neîncrederea, a spus'o c'o logică naivă unŭ ţĕranŭ românŭ, care dându-şĭ o rugare, ḑise către ministrulŭ de justiţiă, care-lŭ mângăia: „Nu mĕ încredŭ în tine. Şi tu eştĭ din Ardealŭ. Te-am vĕḑutŭ mai dĕ-unăḑĭ acolo". Elŭ propuse încă în Martie, ca Românĭ sĕ fiă scoşĭ de sub hierarchia sêrbéscă. Cere, ca încă dieta acésta sĕ pronunţe independenţe bisericéscă şi totŭ acéstă dietă sĕ pună capĕtŭ, prin disposiţiunĭ legislative, orĭ cărorŭ frecărĭ, provenite din iobăgiă.

T. *Serb* s'a pronunţatŭ în acelaşĭ înţelesŭ cu Dragoşŭ...

După acestea s'a ridicatŭ sufletulŭ guvernului de atuncĭ, Ludovicŭ *Kossuth*. Vorbirea, ce a ţinut'o atuncĭ, este prima declaraţiă, ce amŭ auḑitŭ dela elŭ în *cestiunea română*. Putemŭ déră sĕ luămŭ acéstă vorbire, ca punctŭ de mânecare în acéstă cestiune, pentru atitudinea lui în viitorŭ. Credŭ de interesŭ a aminti, că în vorbirea sa faimósă din 11 Iulie, prin care a cerutŭ votarea unui creditŭ necesarŭ pentru echiparea a 200,000 soldaţĭ, n'a amintitŭ nicĭ c'unŭ cuvêntŭ despre mişcările româue de naţionalitate. Elŭ a desvoltatŭ cu de-amĕnuntulŭ mişcările croate şi sêrbescĭ, şi raportulŭ Ungariei către Austria, precum şi situaţia ei politică esternă, dér despre cestiunea română a tăcutŭ. Causă la acésta n'a pututŭ fi alt-ceva, decâtŭ împrejurarea, că la începutŭ mişcările române se păreau neînsĕmnate faţă cu mişcările croate şi sêrbescĭ, carĭ se rĕdimau pe-o putere armată bine organisată şi considerabilă. De faptŭ mişcările române numai atuncĭ s'au ridicatŭ peste nivelulŭ unorŭ simple rĕsvrĕtirĭ ţĕrănescĭ locale, când cu cunoscinţa şi împuternicirea comandei supreme ces. reg. din Sibiiu şi conformŭ esemplului grăniţerilorŭ croaţĭ şi sêrbĭ, majorulŭ *Riebel* şi *Urban* au făcutŭ părtaşĭ pe grăniţerii ţinuturilorŭ române Năsĕudŭ şi Orlatŭ la mişcările poporale revoluţionare ale Românilorŭ.

(Va urma.)

SCIRILE ḐILEI.

16 (28) Martie.

Banchetŭ în onórea d-lui Dr. V. Branisce. Cetimŭ în „*Dreptatea*", ce amŭ primitŭ aḑĭ, că inteligenţa română din Timişóra a datŭ alaltă-seră unŭ banchetŭ în onórea d-lui Dr. V. *Branisce*, care în 30 l. c. îşĭ va începe osênda de 2 anĭ de ḑile în închisórea din Vaţŭ. Banchetulŭ s'a ţinutŭ în restaurantulŭ „La Ursu" şi, afară de inteligenţa din Timişóra, au luatŭ parte mai mulţĭ fruntaşĭ şi preoţĭ din jurŭ. Discursulŭ festivŭ l'a rostitŭ d-lŭ advocatŭ Em. *Ungureanu*, ér d-şóra Aurora *Ardeleanu* a predatŭ d-lui Branisce, în numele damelorŭ române din Timişóra, unŭ frumosŭ buchetŭ de florĭ naturale.

—o—

Douĕ ordinaţiunĭ ale ministrului de culte. Ministrulŭ de culte şi de instrucţiune publică, Juliu *Wlassics*, a îndreptatŭ douĕ ordinaţiunĭ către consiliulŭ de instrucţiune alŭ ţĕrei în cestiunea **revisuirei planurilorŭ de invĕţămêntŭ dela scólele medii.** In cea d'întâiu ordinaţiune ministrulŭ cere, ca consiliulŭ sĕ-şĭ dea părerea, óre planurile de învĕţămêntŭ esistente nu dau ansă la plângerea generală asupra faptului, că scolarii suntŭ *prea încărcaţĭ cu studiulŭ.* Tot-odată consiliulŭ va avé sĕ se pronunţe în direcţiunea, că óre se dă destulă atenţiune instrucţiunei aşa numitelorŭ *obiecte naţionale*(!) A doua ordinaţiune se referă la acele obiecte, carĭ înlocuescŭ limba grécă.

—o—

Inaugurarea fundaţiunei universitare Carolŭ I s'a făcutŭ Marţĭ în 14 l. c., în ḑiua aniversării proclamării independenţei României, la órele 11 în localulŭ fundaţiunei. Programa a fostŭ următórea: La festivitatea de deschidere vorŭ lua parte miniştri, întregŭ corpulŭ diplomaticŭ, profesorii de universitate, representanţii pressei, precum şi delegaţiunile studenţilorŭ universitarĭ dela Bucurescĭ şi Iaşĭ. După serviciulŭ divinŭ, celebratŭ de I. P. S. S. Metropolitulŭ Primatŭ Maj. Sa Regele va ţiné o alocuţiune, la care va rĕspunde directorulŭ fundaţiunei d-lŭ G. Dem. Teodorescu. — Despre decursulŭ serbării cetimŭ: Au fostŭ de faţă Regele, Regina, principele şi principesa moştenitóre, miniştrii, Metropolitulŭ Primatŭ, preşedinţiĭ Corpurilorŭ legiuitóre şi delegaţiunile studenţilorŭ universitarĭ. O mare mulţime era adunată pe stradele dimprejurulŭ clădirei celei nouĕ. După serviciulŭ divinŭ Maj. Sa ţinŭ o alocuţiune, în care ḑise, că a voitŭ sĕ se sfinţéscă acésta instituţiune tocmai în ḑiua, care este una din cele mai glorióse ale naţiunei, şi încheia cu cuvintele: „Odinioră, când s'a construitŭ mănăstirea Argeşului, s'a ziditŭ în fundamentŭ, după obiceiurile acelorŭ timpurĭ, o fiinţă vieţuitóre; Eu, domnilorŭ, am pusŭ în temelia acestei clădirĭ credinţa şi încrederea mea în viitorulŭ României". La alocuţiunea acésta a Regelui, care fù primită cu vii aplause, a rĕspunsŭ rectorulŭ universităţii din Iaşĭ, d. Calianu, şi doi studenţĭ.

—o—

Contele Ioanŭ Zichy, candidatulŭ partidei poporale la Neutra, şi care, în urma ne mai pomenitelorŭ abusurĭ, a căḑutŭ faţă de secretarulŭ Latkoczy, mulţămesce prin placate alegĕtorilorŭ sĕi pentru încrederea şi suferinţele, ce au înduratŭ din partea conjuratorilorŭ guvernamentalĭ. Ei, ḑice contele, au voitŭ sĕ-mĭ răpéscă din mânĭ stégulŭ prin forţă, cu puterea armată şi prin comiterea unui întregŭ şirŭ de abusurĭ electorale, dér deşi póte li-a succesŭ acésta acum, eu totuşĭ nu privescŭ căḑută nicĭ causa mea, nicĭ a vóstră, şi *nu părăsescŭ lupta* faţă de ne mai pomenita forţă brutală.

—o—

Érăşĭ ḑiare oprite! Ministrulŭ de interne din nou a opritŭ întrarea a doua ḑiare române şi unuĭŭ italianŭ pe teritorŭ ungarŭ. Aceste ḑiare suntŭ. „*Lumea Nouă*", „*Călăuza română*" şi „*Gazzettino*", ce apare în Veneţia.

—o—

Wlassics felicitatŭ de Jidanĭ. Jidanii din Hatvan au adresatŭ ministrului de culte şi instrucţiune publică o telegramă de felicitare, în care îi mulţumescŭ pentru vorbirea „în adevĕrŭ liberală", ce-a ţinut'o în camera magnaţilorŭ, în interesulŭ recepţiunei şi pentru apĕrarea Jidovimei. „Ferice de patria nóstră", se ḑice în telegramă, „că afacerea instrucţiunei publice e condusă de unŭ bărbatŭ atâtŭ de adevĕratŭ liberalŭ şi de-o cugetare atâtŭ de *sublimă*".

—o—

Pentru scóla din Rodbavŭ, în comit. Têrnavei marĭ, au sositŭ la administraţia nóstră cu lista Nr. 45: *3* fl. *81* cr. colectaţĭ prin d-lŭ protopopŭ Ioanŭ *Petricŭ*. D-sa a con-

---

întórcă fără de nicĭ unŭ succesŭ acasă, ea deveni părtaşă la distincţiunea, după care tóte rîvniau. Alecsei şi-o alese de soţiă".

De-odată rĕsunară pintenĭ, o sabiă zurăi pe cărarea de prundişŭ şi Alecsandra Feodorowna îşĭ ridică ochii.

— „Vine împĕratulŭ", şoptì dênsa, „sĕ vorbimŭ de altceva!"

3.

Ḑilele următóre aduseră o schimbare repede, şi pentru Ţarevna nedorită.

Cu ocasiunea ultimei sale visite în Zarskoje-Selo, Ţarulŭ după-ce aruncase o privire lungă şi esaminătóre asupra feţei soţiei sale, ḑisese de-odată: „Eu credŭ, că tu trăescĭ prea retrasă! Şi de óre-ce, din nenorocire, nu mai sunt în stare sĕ fiu necontenitŭ lângă tine, este de datoria mea, sĕ îngrijescŭ, ca tu sĕ te distragĭ. Se póte ca acéstă liniştită şi retrasă viéţă sĕ corĕspundă idealelorŭ tale. Dér noi nu trăimŭ în Germania, unde se cultivă părerĭ de acestea. Apoi tu mai eştĭ şi domnitórea unui puternicŭ statŭ şi eştĭ, prin urmare, datóre, sĕ corĕspunḑĭ tuturorŭ recerinţelorŭ acestei posiţiunĭ".

Era unŭ amestecŭ de stricteţă şi de óre-care ironiă în aceste cuvinte.

Indată după acésta se începù o variată vênătóre după totŭ felulŭ de desfĕtărĭ.

Era evidentŭ, că Ţarulŭ voia sĕ copleşéscă de-odată pe soţia sa cu acestea. Ea de-abia afla timpŭ sĕ fiă singură séu sĕ-şĭ mai schimbe reciprocŭ gândirile cu acele persóne, în carĭ avea încredere. Nicĭ chiar de generalulŭ de Klinger nu vorbise de timpŭ mai îndelungatŭ.

Odată îi şoptì ea în trécĕtŭ: „D-vóstrĕ îmĭ datoriţĭ încă şi acum cu sfîrşitulŭ istorisirei!"

— „Sciu Majestate! La prima ocasiune, care mi-se va oferi, îmĭ voiu permite s'o terminŭ".

Dér ocasiunea nu sosia. In loculŭ acesteia urmà viéţa cea mai sgomotósă. Zarskoje-Selo bâjbăia de óspeţĭ. Se părea, că carnevalulŭ a fostŭ transpusŭ în mijloculŭ verei.

Câte-va ḑile după aceste, generalulŭ era învitatŭ la masă.

— „Ah", ḑise veselŭ împĕrătésa, când aflà ocasiune, sĕ mai converseze câte-va momente cu agreatulŭ bărbatŭ, „astăḑĭ Vĕ veţĭ împlinì aşa-déră promisiunea?"

— De sigurŭ cu mare plăcere, décă n'aşĭ avé sĕ comunicŭ Majestăţii-Vóstre mai 'nainte unŭ altŭ lucru, cu multŭ mai însemnatŭ".

— „Şi care, anume?"

Principele Odaşkoff va sosi mâne aicĭ".

Impĕrătésa scóse unŭ strigatŭ uşorŭ de uimire.

— „De sine se înţelege, că elŭ e însoţitŭ de nepóta sa. Ţarulŭ i-a învitatŭ pe amêndoi, ca sĕ fiă câtva timpŭ óspeţii sĕi. Totuşĭ aşĭ ruga cu cea mai mare insistenţă pe Majestatea Vóstrĕ, sĕ nu dea locŭ nicĭ unei descuragiărĭ prea timpuriă. Este la totŭ casulŭ unŭ succesŭ, ce l'au dobênditŭ contrarii noştri, décă ei au pututŭ face, ca Eudoxia Rasumin sĕ întimpine o astfelŭ de distincţiune. Pentru aceea însĕ ei totuşĭ nu s'au apropiatŭ nicĭ măcarŭ cu unŭ pasŭ mai multŭ de adevĕratulŭ lorŭ planŭ. Ţarulŭ vede în principele Odaşkoff numai pe leaderulŭ partidei, ale cărei scopurĭ suntŭ şi ale sale. Nepóta acelui bărbatŭ are decĭ deja, în urma înaltei posiţiunĭ, pe care o ocupă în aristocraţia rusésca, dreptulŭ de a se bucura de óre-care privilegiu la curte. Orĭ-ce altŭ cugetŭ, aşĭ puté chiar sĕ jurŭ, că e departe de Ţarŭ. In adevĕrŭ, elŭ iubesce pe Majestatea Vóstrĕ cu multŭ mai tare, decâtŭ ca sĕ fiă în stare a se ataşa de altă femeiă. La totŭ casulŭ".

— „Prin urmare este totuşĭ o reservă!" întrerupse împĕrătésa, nu făr' de amărăciune.

— „La totŭ casulŭ aşĭ ruga pe Majestatea Vóstrĕ sĕ nu înceteze cu tóte acestea, de a veghia. Eudoxia Rasumin va pune totulŭ în mişcare pentru de a-şĭ ajunge scopulŭ. Astfelŭ e fórte probabilŭ, ca lucrulŭ sĕ ajungă la o luptă, care, deşi purtată în linişte, sub masca curtoasiei sociale, totuşĭ va puté decurge cu mare vehemenţă şi va fi verosimilŭ de cea mai mare importanţă pentru toţĭ aceia, carĭ vorŭ lua parte la ea."

Vocea împĕrătesei tremura, când rĕspunse: „La o luptă? Nu, amiculŭ meu, până acolo nu vomŭ ajunge! O fiică a Hohenzollernilorŭ consideră de sub demnitatea sa, de a se apĕra faţă de o intrigă, ce se ţese contra ei! Décă îmĭ vorŭ răpi inima bărbatului meu, eu mĕ voiu mâhni, de sigurŭ, din causa acésta, de-órece cerulŭ mi-e martorŭ câtŭ de fierbinte îlŭ iubescŭ! Dér cu tóte aceste amărăciunĭ sufletescĭ, eu îmĭ voiu aduce totuşĭ aminte despre aceea, că am unŭ tată, care causa fiicei sale va privì-o ca causa sa propriă; am surorĭ, carĭ ţinŭ cu fidelitate la mine; o patriă, unŭ locŭ natalŭ!"

(Va urma.)

tribuitŭ 1 fl., ér cu disculŭ în biserica St. Nicolae din locŭ s'au adunatŭ 2 fl. 80 cr.

—o—

Distincţiune. Maj. Sa Regele Carolŭ a conferitŭ archivarului oraşului Braşovŭ, d-lui Fridericŭ *Stenner*, pentru ostenelele sale la căutarea de documente privitóre la istoria română, crucea de cavalerŭ alŭ ordinului „Coróna României.

—o—

Ca asistentŭ alŭ doctorului V. *Babeşŭ*, şefulŭ institutului bacteorologiŭ din Bucurescĭ, a fostŭ numitŭ preparatorulŭ dela despărţământulŭ patologicŭ pentru anatomiă în Parisŭ, Dr. Danielŭ *Kritzmann*.

—o—

Impĕratulŭ Wilhelm dete erĭ prinţului Bismark, cu ocasiunea festivităţilorŭ dela Friedrichsruh, unŭ paloşŭ de aurŭ.

—o—

Regele Alexandru alŭ Serbiei sosi erĭ în Belgradŭ, însoţitŭ de exregele Milanŭ. La gară fù primitŭ de ministri, ambasadorulŭ austro-ungarŭ şi celŭ germanŭ, de Metropolitulŭ şi alţĭ demnitarĭ înalţĭ. Regele mulţămi ministrului-preşedinte şi întregului ministerŭ pentru susţinerea ordinei în ţéră, câtŭ timpŭ elŭ a fostŭ absentŭ. Ambii regĭ plecară apoi la palatulŭ regalŭ.

—o—

Teatru germanŭ. Marţĭ în 2 Aprilie st. n. se va representa, în beneficiulŭ eminentului regiscorŭ d-lŭ Franciscŭ *Weissmüller*, drama lui Lessing „*Nathan der Weise*".

—o—

Memoriĭ din 1848/49 de Vasilie Moldovanŭ. Mâne, Vinerĭ, aparŭ şi se punŭ în vêndare Memoriile lui *Vasilie Moldovanŭ* într'o broşurŭ elegantă, de 11 cóle, formatŭ 8^0. Preţulŭ unui esemplarŭ e: **50 cr.** sĕu **1 corónă** plus 5 cr. porto poştalŭ; pentru România şi strĕinătate *1 francŭ 50 banĭ.* Comandele se facŭ la adresa: *Traianŭ H. Popŭ*, publicistŭ, *Braşovŭ* (Brassó). Comandele se efectuescŭ promptŭ şi sigurŭ. Doritorii de a poseda acéstă preţiósă seriere, suntŭ rugaţĭ a *grăbi cu procurarea ei* la numita adresă. Esemplare pe creditŭ nu se trimitŭ.

Academia română

Sesiunea generală din anulŭ 1895.

Raportulŭ secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ făcute în anulŭ 1894—95.

(Urmare.)

Ar fi de celŭ mai mare interesŭ istoricŭ, ca aceste cercetărĭ sĕ se pótă întinde asupra tutulorŭ archivelorŭ municipale şi bisericescĭ ale Saşilorŭ din Transilvania, carĭ au avutŭ neîncetate relaţiunĭ cu principatele şi au păstratŭ fórte multe acte privitóre la acele relaţiunĭ.

8. D. colegŭ Gr. G. Tocilescu, în Aprilie 1894, a descoperitŭ în archivulŭ municipalŭ alŭ Braşovului aprópe 1.000 documente slavone şi române, emanate dela principii Ţĕrei-Românescĭ şi ai Moldovei, dela diferite oraşe şi persóne din ţéră, carĭ au statŭ în désă corespondenţă cu Braşovulŭ în secolii trecuţĭ. S'au pusŭ D-lui Tocilescu la disposiţiune sumele necesare pentru a procura copii sĕu fotografii de pe tóte acele documente.

9. Pentru a face pe deplinŭ cunoscutŭ, mai alesŭ guvernului şi Adunărilorŭ legiuitóre, marea însemnătate istorică a acestei publicaţiunĭ, precum şi modulŭ administrărei ei de către Academiă, s'a tipăritŭ la începutulŭ lunei Februarie, anulŭ acesta, espunerea care se alătură la acestŭ raportŭ şi care s'a trimisŭ atâtŭ guvernului, câtŭ şi Corpurilorŭ legiuitóre.

10. Starea actuală a publicaţiunei, Documente privitóre la Istoria Românilorŭ este următórea:

	Volumulŭ	Anii	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmuzaki	Adaose de Academie	
	I p. 1.	1199—1345	92	553	—	553	
	I p. 2.	1346-1450	117	691	—	691	
	II p. 1.	1451—1575	105	722	722	—	
	II p. 2.	1451—1510	98	534	—	534	
	II p. 3.	1518—1530	99	462	—	462	
	II p. 4.	1531—1552	100	446	—	446	
	II p. 5.	1552—1575	26	91	—	91	(sub presă)
	III p. 1.	1576—1599	79	443	341	102	
	III p. 2.	1576—1600	76	563	—	563	
	IV p. 1.	1600—1649	93	629	629	—	
	IV p. 2.	1576—1650	91	732	—	732	
	V p. 1.	1650—1699	72	362	362	—	
	V p. 2.	1650-1699	54	475	—	475	
	VI	1700—1750	90	355	355	—	
	VII	1750—1818	76	308	308	—	
	VIII	1376—1650	74	762	—	762	
	IX	1650—1800	40	457	—	457	(sub presă)
Supl.	I.—I	1518—1780	135	1.414	—	1.414	
	II	1781—1814	101	988	—	988	
	III	1709—1812	77	203	—	203	
	IV	1802—1849	78	415	—	415	
	V	1822—1838	86	325	—	325	
	VI	1827—1849	83	304	—	304	
Supl.	II.—I	1510—1600	82	347	—	347	
	II	1601-1640	81	286	—	286	
Volume	25		2.105	12.867	2.717	10.150	

Aceste documente se împartŭ în următorulŭ modŭ, după principalele epoce ale Iostoriei Românilorŭ:

	Anii	Documente
Inainte de Mircea-Vodă	1199—1382	786
Epoca lui Mircea şi Alexandru celŭ bunŭ	1383—1432	287
După Alexandru celŭ bunŭ, epoca lui Ştefanŭ-celŭ-Mare . .	1433—1504	736
După Ştefanŭ-celŭ-Mare, epoca lui Petru Rareş, Neagoe Bas .	1505—1546	1.110
După Petru Rareş, Lăpuşneanŭ, Despotŭ, Petre-Şchiopulŭ . .	1546—1566	781
Epoca dintre Lăpusneanŭ şi Mihaiu-Vitézulŭ.	1566—1593	832
Epoca lui Mihaiu-Vitézulŭ şi a Movilescilorŭ	1593—1610	2.188
Epoca dintre Movilescĭ — Mateiu-Basarab şi Vasilie-Lupu . .	1611—1633	742
Epoca Voevodilorŭ Mateiu-Basarab şi Vasile-Lupu	1633—1654	578
Dela Mateiu-Basarab şi Vasilie-Lupu până la Brancovanu. .	1654—1688	757
Brancovanu şi Cantemirescii	1688—1714	740
Domniile Fanarioţilorŭ	1714—1821	2.309
Epoca anilorŭ	1821—1849	1.021
	Documente	12.867

Biblioteca.

Biblioteca Academiei şĭ-a urmatŭ desvoltarea obicĭnuită şi cresce din anŭ în anŭ, atâtŭ de considerabilŭ, încâtŭ amŭ ajunsŭ într'o mare strîmtóre de localŭ. Ea aduce serviciĭ totŭ mai însemnate studiilorŭ literare şi sciinţifice. Aceste serviciĭ ar fi încă maĭ însemnate, décă nu amŭ fi fostŭ siliţĭ din causa acestei strîmtorărĭ, a scóte din serviciu şi a închide în lădĭ, aşeḑate în magazine, părţĭ întregĭ din biblioteca regulată şi catalogată, precum şi multe din publicaţiunile nouĕ. Lucrulŭ este fórte întristătorŭ, dér nu a statŭ în puterea delegaţiunei d-vóstrĕ, nicĭ chiar în puterea Academiei, de a 'lŭ îndrepta.

Precum vĕ este cunoscutŭ, delegaţiunea a adresatŭ D-lui ministru alŭ cultelorŭ şi alŭ instrucţiunei publice o cerere în privinţa acésta.

Acéstă cerere a rĕmasŭ până acum fără rĕspunsŭ. Cu strîmtorarea bibliotecei însĕ a crescutŭ şi grija pericolelorŭ, ce ar puté ameninţa preţiósele şi neînlocuibilele nóstre colecţiunĭ, în casŭ de incendiu, mai alesŭ, că localulŭ nostru nu stă isolatŭ de alte case particulare.

(Va urma).

Procese de pressă la Curiă.

După cum se scie, preotulŭ catolicŭ Nic. Lepsényi a fostŭ osênditŭ de tribunalulŭ din Budapesta pentru laesa Majestate, comisă prin publicarea unui articolŭ în „Magyar Néplap" cu ocasiunea sancţionărei proiectelorŭ bisericescĭ politice, la 6 lunĭ închisóre de statŭ. Lepsényi înaintă recursŭ de nulitate, pe care însĕ Curia, în şedinţa ei de alaltă-erĭ, îlŭ respinse. Asemenea respinse Curia şi recursulŭ de nulitate alŭ redactorului dela „Magyar Allam", Emilŭ Szemnecz, care fusese osênditŭ, pentru unŭ articolŭ analogŭ, la 8 lunĭ închisóre de statŭ. E de însĕmnatŭ, că Szemnecz în recursulŭ sĕu accentuă între altele şi împrejurarea, că cei mai mulţĭ juraţĭ, carĭ şi-au pronunţatŭ verdictulŭ asupra lui, au fostŭ Jidanĭ, carĭ n'au juratŭ pe *thora* şi la depunerea jurământului n'au statŭ cu pălăria pe capŭ. Alŭ treilea recursŭ de nulitate a fostŭ alŭ lui Barabás Albert, redactorulŭ lui „Dunántuli Hirlap", care a susţinutŭ, că fostulŭ ministru-preşedinte Wekerle, prin ameninţărĭ, a facutŭ pe doi inşĭ sĕ voteze pentru proiectele bisericescĭ. A fostŭ pedepsitŭ pentru asta la 6 lunĭ închisóre de statŭ şi 1000 fl. amendă. Curia a respinsŭ şi recursulŭ lui.

DIVERSE.

O copilă ca mamă. In clinica pentru nascerĭ a profesorului Braun din Viena, se află de câte-va ḑile o copilă de 12 anĭ, care a născutŭ ḑilele acestea unŭ băieţaşŭ, rĕmânêndŭ deplinŭ sănĕtósă atâtŭ mama, câtŭ şi băiatulŭ. Copila este o Rusóică din Odesa, care cu cincĭ sĕptĕmânĭ înainte a fostŭ adusă la spitalulŭ din Viena de o rudeniă a sa. Durerile nascerei le-a suferitŭ cu o răbdare de necreḑutŭ, aşa că nicĭ în celŭ mai criticŭ momentŭ nu s'a văetatŭ o singură dată. Copilulŭ nu şi-lŭ iubesce, ba nicĭ nu vré sĕ audă despre elŭ. După mărturisirile copilei-mame, ea nicĭ nu este încă de 12 anĭ, ci numai de 11 anĭ şi patru lunĭ. Direcţiunea spitalului, vĕḑêndŭ că are de-a face cu unŭ casŭ atâtŭ de estra-ordinarŭ, a comunicatŭ afacerea procuraturei statului.

Duelŭ între fete. In Madridŭ, capitala Spaniei, a produsŭ mare sensaţiă unŭ duelŭ extra-ordinarŭ, ce s'a petrecutŭ ḑilele acestea între două fete tinere şi frumóse. Fetele erau amêndouĕ amorezate într'unŭ tinĕrŭ, din care causă intrase între ele o duşmăniă mare. In urmă se hotărîseră ele, sĕ pună capĕtŭ acestei duşmănii. Se duseră amêndouĕ la unŭ birtŭ afară de oraşŭ şi acolo, după ce prânḑiră împreună, se închiară în odaiă şi cu trupulŭ desbrăcatŭ până la brĕu începuseră a se duela cu nisce cuţite de bucătăriă marĭ şi fórte ascuţite. In lupta acéstă sângerósă amêndouĕ fetele căpĕtară rănĭ aşa de grele, încâtŭ una din ele murĭ numai decâtŭ, ér cealaltă mă trăi abia câte-va óre, după carĭ şi ea îşĭ dete sufletulŭ.

Tetovarea. Renumitulŭ călĕtorŭ, Dumont d'Urville, care a observatŭ şi-a studiatŭ mai de aprópe obiceiurile din Seelanda nouă, raportéză următórele despre operaţiunea tetovării: „Mĕ plimbamŭ într'o diminéţă", scrie elŭ, „observai pe artistulŭ tetovătorŭ Tawi, care tetova o căpeteniă de ai lorŭ în partea superióră a cópsei. Instrumentulŭ cu care se servia la grĕua sa operaţie, era unŭ osŭ subţire de aripă de porumbelŭ, orĭ de găină sĕlbatică, cam de trei linii de grosŭ şi înţepenitŭ într'unŭ mânerŭ cam de patru degete de lungŭ, astfelŭ, că forma unŭ unghiu ascuţitŭ cu acesta. Cu cosoraşŭ trăgea elŭ pe cópsa principelui, care sta nemişcatŭ, totŭ felulŭ de linii drepte şi curbe şi apoi bătea peste ele cu unŭ lemnŭ lungŭ d'unŭ metru. Un capĕtŭ alŭ lemnului era latŭ, şi cu cestŭ felŭ de lingură se servia tot-odată a depărta sângele, care ţişnea la fiă-care tăetură şi lovitură. Vĕrfulŭ osului îlŭ întingea din când în când într'unŭ vasŭ, ce avea lângă elŭ, în care era apă amestecată cu suculŭ unui arbore, care da liniilorŭ o colóre négră, ce nu se mai şterge. Operaţiunea acésta este aşa de durerósă, încâtŭ nu se póte face de-odată peste totŭ corpulŭ, şi adese-orĭ trecŭ mai mulţĭ anĭ până unŭ nou principe din noua Seelanda este pe deplinŭ tetovatŭ. Operaţiunea se numesce în limba lorŭ „Mori".

Importantŭ pentru cultivatorĭ. Acum câţĭ-va anĭ unŭ învĕţatŭ germanŭ spune, că visitândŭ India, a asistatŭ de mai multe orĭ la minunata producţiune a *arborelui magic*, care în câte-va óre după îngroparea seminţei în pământŭ de către fakirii sĕu scamatorii indianĭ, cresea mare şi complectŭ şi făcea fructe. Făcênd obiecţiunea, că nu póte crede numai prin vedere, a fostŭ primitŭ a pipăi arborele şi a culege fructe din elŭ. In totŭ casulŭ, fakirii indianĭ, strămoşii ţiganilorŭ şi ai ţigancelorŭ, ce umblă prin satele nóstre, făcênd diferite scamatorii, şi mai alesŭ prin aplicatiunea unorŭ substanţe cunoscute lorŭ, aceştĭ fakirĭ, ḑicŭ, nu potŭ fi decâtŭ nisce fórte marĭ învĕţaţĭ în cunoscinţa secretelorŭ naturei, şi mai alesŭ nisce eminenţĭ chimiscĭ. Unŭ horticultorŭ francesŭ, d-lŭ *Kagouneau*, se pare a fi descoperitŭ ceva din secretulŭ acestorŭ fakirĭ, după cum publică jurnalulŭ „*Le Petit Parisien*" în unŭ suplimentŭ alŭ sĕu. D-lŭ Kagouneau relatéză, că se póte se încolţéscă prin procedeulŭ sĕu, unŭ grăunte de grâu sp. es. în maximum 10 óre, pe când altfelŭ i-ar fi necesare 5 până la 10 ḑile. De asemenea unŭ sîmbure de portocale prin acelaşŭ procedeu, şi ţinutŭ la temperatura de 25—30 grade plus, póte sĕ rĕsară din pământŭ în 8 până la 10 ḑile, Principiulŭ, care grăbesce germinaţiunea (încolţirea), ḑice d-sa, este *acidulŭ formic*, care pe lângă că se póte prepara chimicesce, dér, după cum scimŭ, se găsesce în mare cantitate în pământulŭ din furnicare (moşuróie de furnică). Cine voesce póte sĕ încerce cu pământŭ de furnicarŭ, ţinîndu-lŭ la căldură şi udândulŭ desŭ atâtŭ înainte câtŭ şi după punerea sĕmênţei într'ênsulŭ, cu atâtŭ mai lesne, că încercarea este puţinŭ costisitóre.

NECROLOGŬ. **Ştefanŭ Galea**, fostŭ secretarŭ conducĕtorŭ alŭ Ag. gen. „Transilvania" din Clujiu, după unŭ morbŭ îndelungatŭ şi-a datŭ sufletulŭ în mânile creatorului în 26. Martie st. n. a. c. în etate de 53 anĭ. Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată! Clujiu în 26 Martie 1895. Aurelia Galea, Victoria Galea, ca fiice., vĕd. Anisca Galea n. Cupşa, ca mamă vitregă.

Literatură.

In editura librăriei L. Alcalay Bin udcurescĭ, a apărutŭ: **Incercări în psihologia şi în logica intuitivă**, lecţiunĭ arangiate conform programei oficiale şi făcute la şcóla normală de institutorĭ, de *V. Gr. Borgovanŭ*, profesorŭ de pedagogiă şi directorŭ alŭ şcólei de aplicaţiă de pe lângă şcóla normală. Form. mare 8^0 de vre-o 300 pag. Preţulŭ 4 lei; pentru Austro-Ungaria 2 fl.

*

In tipografia archidiecesană din Sibiiu a apărutŭ: **Higiena copilului dela nascere până la alŭ 7-lea anŭ alŭ etăţii**, de *Simeonŭ Stoica*, medicŭ cercualŭ în Rodna vechiă. Scriere pentru poporŭ, premiată de Asociaţiunea transilvană pentru lit. rom. şi cult. pop. română. Unŭ esemplarŭ (64 pag. 8^0) costă numai 15 cr.

*

„Ardeiulŭ" *) este titululŭ unui nou ḑiarŭ satirico-umoristicŭ, ce a începutŭ sĕ apară în tipo-litografia N. D. Miloşescu din Tĕrgu Jiu. Noulŭ ḑiarŭ se presentă bine, e fórte bogatŭ în ilustraţiunĭ colorate, apare de trei orĭ pe lună şi costă pe anŭ 5 lei, pe $1/2$ anŭ 3 lei, pe $1/4$ anŭ 2 lei. Pentru Transilvania: 6, 3 şi 2 coróne.

*) In numĕrulŭ de erĭ s'a culesŭ din eróre „Ardĕlulŭ" în locŭ de „Ardeiulŭ". — Culeg.

Aliteraţiunea în limbile romanice este titlulŭ unei nouĕ cărţĭ, apărute în *tipografia naţională* din Iaşĭ (Str. Alexandri 11). Autorulŭ ei este d-lŭ *Ovidiu Densuşianu.* Form. mare 8⁰ de 96 pag. Preţulŭ 1 leu 50 banĭ.

*

In tipografia „A. Mureşianu" din Braşovŭ a apărutŭ: **Povestirĭ economice** despre grădinăritŭ, economia câmpului, vieritŭ şi păduritŭ, de *Ioanŭ Georgescu.* O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stilŭ uşorŭ de priceputŭ. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A. Mureşianu" în Braşovŭ, şi la autorulŭ în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

*

In editura librăriei *H. Steinberg* din Bucurescĭ (Str. Şelarĭ 18) a apărutŭ: **Amintirĭ din Italia** (Giosuè Carducci), de *Neculai Iorga.* Unŭ volumŭ esteticŭ, conţinêndŭ vre-o şepte capitole diferite. Preţulŭ 1 leu.

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 27 Martie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	123.95
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ $4\frac{1}{2}\%$.	126.50
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}\%$	104.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.70
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	162.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	152.75
Renta de hârtie austr.	101.15
Renta de argint austr.	101.15
Renta de aur austr.	124.25
Losurĭ din 1860	158.24
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1083.—
Acţii de-ale Băncei ung. de creditŭ.	470.75
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	408.50
Napoleondorĭ.	$9.70\frac{1}{2}$
Mărcĭ imperiale germane . . .	$59.95\frac{1}{2}$
London vista	122.55
Paris vista	—.—
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.10
Note italiene.	—.—

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 28 Martie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.66	Vênd.	9.71
Argint român.	Cump.	9.60	Vênd.	9.65
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.67	Vênd.	9 74
Galbenĭ	Cump.	5.80	Vênd.	5 85
Ruble rusescĭ	Cump.	1.30	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59.50	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Proprietarŭ: **Dr Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Anunciurĭ
(inserţiunĭ şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administraţiunĭ. In casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administraţiunea
„Gazeta Transilvaniei."

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

Sosirea trenurilorŭ în Braşovŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 25 minute séra.
Tr. exp. Românŭ: 5 óre 07 m. diminéţa.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 1 minute séra.
Trenulŭ accel.: 10 óre 37 minute séra.
Tr. expr. Românŭ: 10 óre 19 m. séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 36 min. diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óră 44 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

Dela Braşovŭ la Ch.-Oşorheiu.

Trenulŭ de persóne: 3 óre 10 după am.
Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 50 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 50 min. dimin.

Plecarea trenurilorŭ din Braş.

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. expr. Român: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ accel.: 4 óre 59 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenulŭ accel.: 2 óre 19 min. după am.
Tr. expr. Românŭ: 5 óre 14 m. dimin.

3. Dela Braşovŭ la Zĕrnescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

4. Dela Ch.-Oşorheiu la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 19 min. dimin.
Trenulŭ de persóne: 1 óră 51 m. d. am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 20 min. séra.

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe şése lunĭ	6 fl. —
Pe unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ.	10 fr.
Pe şése lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ.	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ.	2 fl. —
Pe şése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ.	8 francĭ.
Pe şése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."